

Tidligere i Tidsskriftet

Stockmann og den brutale virkeligheten

Doktor Stockmann, badelegen i *En folkefiende* av Henrik Ibsen, er en kjent litterær skikkelse i medisinske kretser. Han oppdager at badevannet er forurenset og stemples som folkefiende, men utbryter likevel triumferende: «Den sterkeste mand i verden, det er han, som står mest alene.» Fortoner det seg slik i virkelighetens verden? I Tidsskriftet nr. 7/1911 (s. 304–6) refererer redaksjonen et tragisk tilfelle som vitner om dramaets aktualitet og relevans.

En læge som «folkefiende».

I Østerrike er i fjor og i januar iaar utspillet en tragedie, som levende minder om Ibsens «folkefiende», doktor Stockmann.

Efter «Prager Tageblatt, «Wiener kl. Wochenschr.» (nr. 3 iaar) og British med journal (for 18de mars) hitsætter vi følgende om denne triste begivenhet.

I den lille østerrikske by Riedau i Øvre-Østerrike var der forekommet endel tyfustilfælder sommeren 1910. Diagnosen var hævet over enhver tvil. Nu blev der tale om at henlægge en liten garnison til Riedau, og for saadan en liten by er en garnison ensbetydende med en stadig indtægtskilde. Slagtere og restauratører, skrådere og skomakere og indirekte gjennom disse alle andre borgere har fordel av at ha garnison i byen, og derfor mottager forsvarsministeren ogsaa stadig en række petitioner fra kommuner, som ønsker at faa militærbelæg. Ministeriet imøtekommer gjerne den slags anmodninger, men selvfølgelig maa der undersøkes, om vedkommende sted egner sig for garnison, specielt om de sanitære forhold er gode.

Nu hændte det imidlertid, at kommunelægen i Riedau, doktor Richard Franz, negtet at gi den av kommunestyret forlangte anbefaling. Tvertimot overensstemmende med sandheten oplyste doktoren, at Riedau var inficert og at installationen av en garnison vilde medføre stor risiko for soldaterne. Følgen blev en regulær forfølgelse av den samvittighetsfulde læge. Han blev opsagt fra sin post, man negtet endog at sælge mat til ham – slagterne negtet ham kjøtt, bakerne brød o.s.v. Han blev gjenstand for en regulær boycotting og tilslut kastet man vinduerne ind hos ham. Doktor Franz, en mand på 36 aar, døde av hjerteslag den 6te januar iaar. Han bukket under for de uavladelige krænkelser og forfølgelser, han ble utsat for.

Dramaets slutning er altsaa forskjellig fra Ibsens. Helten i «En folkefiende» mener jo, at han – forlatt av alle undtagen av sin datter og en av sine venner – nu staar saa meget sterkere; han er befriet for enhver hen-

syntagen og kan helt ut leve i sandhet. Men i virkeligheten er et menneske sjelden saa sterkt, og hvad tilfældet i Riedau angaar har nu lægestanden traadt ind for den enkelte, som bukket under i kampen for sandhet og ret.

Organisasjonen av østerrikske læger tok sig nemlig av saken, og Riedau maatte underkaste sig alle organisations paabud om sanitære reformer. Affæren har gjort stedet helt berygtet, og før Riedau fra sakkyndig hold opnaar attest for, at de sanitære forhold er uklanderlige, vil stedet hverken faa garnison eller sommergjester.

«Br. med. journal» minder om, at den begivenhet, som laa til grund for Ibsens «Folkefiende», ogsaa utspilles i Østerrike, idet forbilledet for dr. Stockmann sandsynligvis var den bøhmiske læge Arthur Meissner, – som blev boycottet, fordi han havde meldt en del kolera-tilfælder til sanitetsautoriteterne. Vor engelske kollega uttaler videre, at tilfældet fra Riedau viser nødvendigheten av, at lægerne staar skulder ved skulder, «resolutely opposing the tyrannous misuse of authority». «Intet viser mere nødvendigheten av en saadan organisation som British med. Association. Det er bare ved en saadan forening, at lægestanden kan vente at sikre sig loyal behandling og respekt for sine rettigheter.»

Vi er helt ut enig heri.

De «østerrikske lægers rigsforbund» har utstedt en opfordring om at yde bidrag til dr. Franz' enke og 2 aars gamle søn samt lægens gamle mor, som sitter igjen i smaa omstændigheter.

Vi anmoder alle norske læger om at yde vor avdøde østerrikske kollegas enke en understøttelse. Bidrag kan sendes til lægeforeningens generalsekretær, som her i «Tidsskriftet» efter hvert vil kvittere for de mottagne beløp.

Red.